

26.3x34.92	1/4	עמוד 36	מגזין עצמאות	25/04/2023	85850586-5
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונות - 80790					

מסעות בישראל

ציף, ציף, מעל הרציף

יונו רגל תחנות רכבת לדמויות

משירת "ירושלים של זהב" עם בני המקויה בתחנת הדוידקה ועד נוף חוסר המשילות הנשקף מרכבת המשא לדימונה * ממגדל העפוז על רכבת העמקים ועד העולה מצרפת שעושה תיקון עולם על הקו לחיפה * הסופר אשר קרביץ יצא למסע רכבות חוצה ישראל

כתב וצילם: אשר קרביץ

הכל החל לפני 130 שנה. ההיסטוריה של הרכבות וההיסטוריה של מדינת ישראל – לכאורה שני קווים מקבילים (כפסי רכבת) – נפגשו. המפגש היה בירושלים, עם עלייתה של הרכבת הראשונה בקו שזה עתה נחנק, מיפו לירושלים. באותו מעמד נכח עיתונאי צעיר ומבטיח ששמו מוכר בוודאי לרבים: אליעזר בן-יהודה. וכך כתב בן-יהודה הנרגש בעיתון "האור" באוגוסט 1892: "המונים המונים בעמק רפאים. איש ואישה, נער וזקן. יהודים, ערבים, יוונים, בני אירופה ובני אסיה, ינהרו, ינהרו, בדרך העולה חבונה, ועגלות תרוצנה רוח ושוב... תקיעה, תקיעה, תקיעה: וכדורי אש ומשאת עשן ורעש אופן על מטילי ברזל, וקול אנחות עמוקות וקול בעבוע מים, וקול צפירה, וקול תרועת העם. הקיטור בא! בא הקיטור!"

אגב, אותו בן-יהודה, שבתחילה כינה את הרכבת בשם קיטור, חידש לאחר זמן לשם העברי רכבת, השגור בפינו עד היום.

עשור לאחר שהרכבת הראשונה טיפסה במאמץ מיפו לירושלים, שטח עיתונאי אחר, בנימין זאב הרצל, בספרו אלטנוילנד, את חזונו בדבר הרכבת. הרצל תיאר רכבת חשמלית הנעה במהירות מעל ראשיהם של הצופים המשתאים.

כמה חבל, אני חושב, שהרצל ובן-יהודה אינם יכולים להתלוות אל טיול יום העצמאות שלי – פה ושם ברכבת ישראל – במלאת יובל וחצי לארצנו. הייתי מלווה אותם אל תחנת יצחק נבון, יורד איתם בדרגנוע 80 מטר אל בטן האדמה, ומציג בפניהם את המסילה חוצת הגשרים והמנהרות. מה היו אומרים אנשי החזון לו ראו כיצד המציאות שידרגה את חלומותיהם?

עם בני המקויה < על הרכבת בירושלים

אני מתחיל את המסע בעיר מגוריי, ירושלים. זו הפעם הראשונה שבה אני נוסע לאורך מסילת הרכבת הקלה מקצה לקצה. התחנה הראשונה בפסגת זאב על שם זאב ז'בוטינסקי, והקצה השני בהר הרצל – על שם חוזה המדינה בנימין זאב הרצל. ממש מסע בין זאבים. בתחנות עולים חרדים וערבים, ילדים ואזרחים ותיקים, צברים ועולים חדשים. ירושלים על

שלל גווניה. בתחנת גבעת המבחר אני פוגש שניים סינים עם כינור גדול. אחד מהם פונה אליי בעברית רוטטה על מנת לברר דבר מה בסוגיית תיקוף הרביקו. מתברר שהם שני יפנים עם גיטרה בגודל ממוצע, שמשתייכים לקבוצת המקויה.

בחלוף רגע קט חוברים ובאים שני בני מקויה נוספים, והחבורה עולה בדרכה העיריה. אני מצטרף. סיפורם, הם מתארים, שזור בדברי ימי ישראל מיום היווסדה ממש. כמו ישראל, גם תנועת המקויה – יפנים חרודי אמונה תנ"כית – קמה במאי 1948, וזאת לאחר שמייסדה, איקורו טשימה, חווה התגלות בעת שטיפס אל לועו של הר הגעש אסו בדרום יפן.

מה משמעות השם מקויה? המבוגר שבחבורה, יפני ששמו שלמה קוקובו, מבאר: "מקויה פירושה 'אוהל מועד'. שם זה מציין את אחת המהויות העמוקות בתפיסת עולמנו. כל אחד כמוהו כאוהל מועד, בכל מקום שינרוד, הוא נושא את זיו השכינה בליבו".

שלמה לא נשמע כמו שם יפני טיפוסי. הוא ממחר להסביר שכל חבר מקויה מאמץ שם עברי בנוסף ליפני. נוהג זה טופח עוד מימי מייסד הקבוצה, טשימה, שאימץ את השם אברהם. שלמה מוסיף סיפור שמתחיל לפי כללי הז'אנר של "שני יהודים נפגשים ברכבת", אלא שהפעם טוויסט קטן – שני יהודים ויפני. וכך היה המעשה: בשנת 1954 פגש טשימה שני ישראלים ברכבת שעשתה דרכה לנגסקי. השניים היו פרופסור ישראל סלומניצקי ורעייתו לאה. בין טשימה לסלומניצקים נרקמה ברית ידידות, וכך נסללה הדרך לביקורו הראשון בישראל. חוויית הביקור הייתה כה עוצמתית, עד כי הוחלט להפוך זאת למנהג. ומאז רבים מבני המקויה מבקרים ולומדים בישראל, מתפללים ועושים מעשי חסד ממרכזהם בירושלים ובקיבוץ חפציבה.

את שמם העברי הם מקבלים, על פי רוב, בפקודם את ארץ הקודש. וכך מוצגים בפני רעייתו של שלמה, אסתר, טומאה ווטאנאבה; הסטודנט רון, שנולד כקאצור טושי יאמאגוצ'י (משמעות שמו הפרטי היא ניצחון, ושם משפחתו בתרגום חופשי: רחמים מרובים); לבסוף אני לוחץ את ידה של נהרה, ששמה היפני מיווה אונו (שדה אורז, ביפנית).

והעברית המעולה? אני שואל. שלמה מסביר שצבר בארץ עשר שנות פז"מ, שבהן סיים תואר ראשון במקרא ובספרות עברית. אסתר, מטוקיו במקור, למדה עברית שנה וחצי והיא מורה לניהול טקסי תה יפניים ומומחית לקליגרפיה יפנית. לנוכח המבע החשדני שבעיניי היא מסבירה: כל ילד ביפן לומד קליגרפיה. רק שהיא לקחה את לימודי אמנות הכתב צעד נוסף ובמשך עשור התמקצעה, עד שממש כמו באמנויות הלחימה הגיעה לדרגת דאן חמש, מה שאיפשר לה להתקדם לרמת מורה מומחית.

רון, בעברית מדויקת, מעדכן שעוד מעט יסיים תואר כפול בחוג למקרא ובי חוג להיסטוריה של עם ישראל. הוא נולד ביוקוהמה, הסמוכה לטוקיו, ואוהב לנגן בגיטרה – במיוחד שירים של נעמי שמר. "אפשר לשמוע?" אני מבקש לאחר שאנו יורדים מהרכבת בתחנת הדוידקה (כמה סמלי ביום העצמאות). מבלי שאבקש פעם נוספת הארבעה שרים, בלי להתבלבל, את כל שמונת בתי "ירושלים של זהב". בהתפעלות רבה אני מפציר בידידי החדשים שירשו לי להזמין אותם לחימוס במחנה יהודה. בדרך, בתחנת הרכבת הסמוכה לשוק, עומד חסיד ברסלב ומנגן בגיטרה. בראותו את רון, קאצוטושי יאמאגוצ'י, הוא מזמין אותו להצטרף לדואט. העוברים והשבים מתבוננים משתאים בהופעה המאולתרת.

עם מלכת השאפל < בתחנות תל-אביב

מתחנת יצחק נבון, שעל אף גודלה עדיין משרדת פרוכית נציאליות מנומנמת, אני שם פעמי אל הכרך ההומה. תחנת תל-אביב והרצליה רוחשות כהל טרמיטים. מבין 150 אלף הנוסעים החולפים בתחנות מדי יום אני פוגש עלמה חגיגנית, שמקפצת בתנועות קצביות שנראות כשילוב של ברייקדאנס, היפ-הופ והתקף אפילפסיה. ריקוד שדורש כמויות אנרגיה שרק כור גרעיני מסוגל להפיק.

ניסיתי לברר מהו אותו מחול. "שאפל", השיבה וסיפרה שהיא, שירה ארגמן,

27.27x34.62	2/4	37 עמוד	מגזין עצמאות	25/04/2023	85850587-6
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

שירה ארגמן רוקדת שאפל.
כור גרעיני של אנרגיה

הצילום נעשה בתיאום
ולפי דגשי הבטיחות. אין
לבצע פעילות ספורט או
אקסטרים בקרבת המסילה

27.24x34.62	3/4	38	עמוד	מגזין עצמאות	25/04/2023	85850588-7
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790						

מימין: קאצוטושי יאמאגוצ'י וחסיד הברסלב בדואט, בעל דוכן הפלאפל דוד פרץ (בקטן), אשר קרביץ והרכבת, רכבת המסע מפליגה דרומה, שרון כהן מצילה עוד חמור (בקטן), נסייה ואמא

ממגורי אדם בישראל 2023. ויש גם דברים חיוביים הנשקפים מחלונות הקטר: נגב פורח, טבע מדבר פראי וחווות סולאריות. הנהגים חולקים עימנו גם רגעים פחות נעימים: גמלים ללא תודעת בטיחות שהתפרצו לעבר המסילה ושילמו על כך בחייהם. אני מצביע על גמל המתקרב אל המסילה ונהג הקטר ממהר ללחוץ על צופר האזהרה. הגמל נסוג בזמן וניצל - שיברך הגומלי!

בדימונה הנהגים מתחלפים והנסיעה נמשכת. בעת שאנו משקיפים אל מרחבי הנגב, המשרדים אפתייה מדברית עתירת הוד קדומים, אנו מאזינים להסבריהם המלומדים של הנהגים משה פינאן ושמוען גואל. הם מונים בין סגולות הרכבת את כושר הנשיאה הרב והריק בזמני ההגעה. הרכבת מעבירה בכל נסיעה כמות משא השקולה כנגד 60 משאיות.

הרכבת מאטה ועוצרת - מרחק הבלימה כמעט קילומטר שלם! הגענו אל היעד: מסוף המטענים. יש כאן מאות מכולות, אבל אפילו לא חומסייה אחת. הגיע הזמן לשוב לציוויליזציה. נוסעים סמוך לקריית המחקר הגרעיני בדימונה. במחילה, לא אגבה את הפסקה הזו בתמונות. לא מומלץ. שאלו את ואנונו.

עם מגדל העכוני < על רכבת העמק

את המשך ההרפתקה אני ממקם ברכבת העמק - רכבת שתי חגוג בקרוב 120 (ברוטו). לפרק זה במסע מתלווה אליי בתי הצעירה ערבה. היא שמעה שאבא נוסע ברכבת וביקשה גם. לפני 100 שנה רכבת העמק המקורית קישרה בין חיפה ובין הרכבת החיג'אזית - זו שנסעה מסוריה לסעודיה וסייעה למאמינים לקיים את מצוות החאג'. בזמנו, הייתה זו שלוחת חיבור מסילתית שקישרה את ישראל העות'מאנית והמנדטורית עם שאר מדינות המזרח התיכון. פעילות הרכבת, אשר הייתה בשר מבשר ההתיישבות החקלאית בראשית ימי הקוממיות, הופסקה לאחר מלחמת העצמאות. ואז, לאחר 65 שנה שבהן נדם שקשוק הקרונות, הרכבת עשתה קאמבק מפואר ואלפי נוסעים נעים בה מדי יום. לכל מי שאופטימיות מקננת בליבו, הא לכם בשורה: לפי התוכנית העתידית, המסילה תוארך עד מעבר הגבול בגשר שיח' חוסיין ותתחבר, בעזרה את נהר הירדן, לרשת הרכבות הירדנית - אמון!

כך או כך, בעלותי על סיפון הרכבת ההיסטורית ננעצו בי זוג עיניים סקרניות ותבוניות. זוהי נסייה שובת הלב בת השמונה חודשים, שנוסעת ברכבת הראשונה בחייה. אני מנסה לדובב את נסייה ולשמוע מפיה רשמים, אך היא מגיבה בחיוך מנומם ומסתפקת בגרורים המעידים על שביעות רצון קיומית.

אני ממשיך אל הקרון הסמוך, תר בעיניי אחר מושב שעשוי להניב מפגש מרתק. רגע לאחר שהרכבת מבית שאן יוצאת בדרכה לעפולה אני מתמקם מול ברנש יצוק היטב. על המושב שלירו שקית גדולה ובה פקעת קוצים. אני מנחש שזוהו יום הנישואין שלו והוא מתכוון להפתיע את רעייתו. אסף ישראלי, זה שמו, מגחך ומסביר שהקוצים הללו מכונים עפוב. אלה גידולי השדה שהוא מטפח, ועם טיפול נכון יהפכו למעדן. כדי שהברקנים שבשקית יהיו ראויים למאכל עליהם לבלות תחילה בקדירה, יחד עם גרגירי חומס, פלחי לימון, שיני שום ותערובת תבלינים. לנוכח מבטי הספקטי הוא מציע להתלוות אליו בעת שהפוך את החרולים והדרדרים לתבשיל. אני מתנצל ומסביר שעליי לכתוב על תחנות בחיי המדינה ושעתי אינה פנויה לסעודת שחיתות. אסף מבהיר ששחיתות מל-וה, למרבה הצער, את ארצנו הקטנטונת בכל תחנה ותחנה לאורך ההיסטוריה,

למדה לאחרונה את רוז הריקוד וייבאה אותו ארצה.
"מעניין... אני מהמהם, איך הכל התחיל?"
"הסיפור שלי? התחיל באמבולנס!"
"באמבולנס?"
"כן. נולדתי באמבולנס. בגולן."
"רצינית?"

"לגמרי. אמא עברה בקצרים ופתאום החלו לה צירים. האמבולנס החל לפנות אותה לבית החולים פורייה, אבל ברגע שיצא מקצרים התקבלה קריאה רחופה על קשיש שלקה בליבו. האמבולנס חזר על עקבותיו כדי לבצע החיאה, ואני מצאתי את עצמי מגיחה לאוויר העולם בצומת מעלה גמלא."
"לא, יא גנובה! התכוונתי, איך התחיל הסיפור של השאפל?"
"אהה..."

שירה אומרת שאת סיפור חייה אפשר לתמצת בשתי מילים: ספורט וריקוד. בילדותה ובעבודתה ריצתה שנים אחרות בסטודיו בבלט, ובצבא שירתה כמדריכת ספורט. לאחר שחרורה מצה"ל טסה לארה"ב בניסיון להגשים את החלום ולרקוד בברודווי על הבמות הגדולות. ואז - קורונה! היא שבה לישראל והחליטה שהגיעה העת לרקוד את "הריקוד שלה". היא למדה בכוחות עצמה שאפל והחלה ללמד ולהפיץ בארץ את בשורת הריקוד. כמו להוכיח את דבריה היא שולפת את הסלולרי ומראה סרטוני ריקוד שבהם בחרה מיקומים מיוחדים להדגים את יכולותיה. מתברר שחלק ניכר מתרבות השאפל כרוכה בהסרת מחסומי מבוכה המאפשרת לרקדנים לפזז בפרהסיה, להצטלם ולהעלות לרשתות.

ביקשתי לצלם אותה רוקדת. בעוד אנו מתארגנים לצילום ניגש אלינו פקח בטיחות, בווסט צהוב עם לוגו של רכבת ישראל, וביקש בנימוס שנגביל את הריקוד רק לתחום שהגדיר כבטוח. הוא הסביר שקווי החשמל ברכבת פועלים במתח 25 אלף וולט - עוצמה חשמלית שעלולה להפוך רקדן בלתי זהיר לאומצה במצב וול דאן.

בין גמלים לכחונים < על רכבת המסע

לאחר הריקוד הסוער בתל-אביב שירה שואלת אם ארצה לצלם בתחנות נוספות. אני מתנצל ומסביר שהיעד הבא הוא רכבת המסע, המובילה פוספטים, אשלגן וברום מבאר-שבע לאתר אחסון מדברי. שירה אומרת שזה נשמע כמו לוקיישן מושלם לם לעוד סרטון שאפל ומצטרפת לחוויה אוונגרדית: נסיעה בקטר ציורי מבאר-שבע למסוף המטענים "צפע".

אנחנו יוצאים מתחנת באר-שבע צפון, אותה תחנה שממנה יצא הקטר התשוש 70414 על פי שירו המיתולוגי של חיים חפר. מן הקטר, שנראה כלקוח מעודפי הצבא הסובייטי, מגיחים שני הנהגים, שלומי יפרה ועומרי חיון, ומזמינים אותנו להיכנס. הקטר צפוף ורועש, וניכר שאינו ערוך לקבלת אורחים. למרות שאנו מבלים את רוב הזמן בעמידה שפופה, הנסיעה היא חוויה מפעימה. נהגי הקטר ירדוטיים להפליא ומסבירי פנים. תחילה שלומי מבאר את תפקידם של שלל ההגאים, השעונים והמחוננים, ואף מסביר כיצד פועל מנגנון הבטיחות הצפצפני המונע התעפצות בנהיגה.

אנו מקבלים הדרכה מרתקת על שלל יישובי הספר הבלתי מוכרים שהמסילה עוברת דרכם, ומביטים עין בעין במשילות הרעועה שבנגב. מאות בתים ארעיים מצופים פיסות פח נראים כתפאורה לסרט על שכונות העוני בכרזיל, הרבה יותר

מרכבת המסע
העושה דרכה
במרחבי הנגב
אנחנו מביטים
במאות בתים
ארעיים מצופים
פיסות פח הנראים
כתפאורה לסרט
על שכונות העוני
בכרזיל. אני מצביע
על גמל המתקרב
אל המסילה ונהג
הקטר ממהר
ללחוץ על צופר
האזהרה

26.99x32.55	4/4	39	עמוד	מגזין עצמאות	25/04/2023	85850589-8
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790						

בדרך, בתחנת הרכבת הסמוכה לשוק מחנה יהודה, עומד חסיד ברסלב ומנגן בגיטרה. בראותו את קאצטושי יאמאגוצ'י, הוא מזמין אותו להצטרף לדואט. העוברים והשבים מתבוננים משתאים בהופעה המאולתרת

מתנדבים מבקרים אורחים ותיקים בחברת כלביהם, למפגש חברתי עם בונוס - הענקת ליטופים וחיבה לכלב המלווה. כיום ליוה, שעברה לגליל, מסייעת בהצלת בעלי חיים בכלל, ובפרט חמורים חסרי מזל שחוו יחס מחפיר מצד בעליהם ולפעמים אף התעללות. אני מבקש ללמוד עוד על פרויקט הצלת החמורים וליוה מקשרת אותי לחברתה - הרמות הדומיננטית שמרכזת את הפרויקט. שיחה של חמש דקות מספיקה והחלטה מתקבלת. היעד הבא: תחנת בית יהושע! או בשמה ההיסטורית - תחנת כפר נטר. הנקודה שבה מסע הרכבת שלי פוגש את ימי חומה ומגדל. מהתחנה הדרך למקלט החמורים קצרה, ושם אני פוגש אדומת שיער שקעקוע של חמור על זרועה. זוהי שרון כהן - חסידת אומות החמורים. היא מוזגת לשנינו תה עם נענע, מניחה צלוחית עמוסת עוגיות גרנולה ומספיק רת: "הרומן שלי עם בעלי החיים התחיל שנים רבות לפני הקמת העמותה. כנערה שבקושי התאוששה מהבת מצווה נדרשתי, לפי תוכנית הלימודים, לבצע מחויבות אישית. וכך, בראשית שנות העשרה של חיי, חוויתי התבגרות מואצת - ראיתי מה שבדרך כלל נהוג להסתיר: את גורלם המר של בעלי חיים רבים בסביבה האורגנית".

"נשמע מדכא".
"כן, אבל זה כמו בן הצד האפל של הסיפור. יש גם צד חיובי ואופטימי. זכיתי להכיר רבים שאינם עומדים מנגד ונאבקים למען רווחת בעלי החיים. ואני חייבת לציין שללא עשרות המתנדבים הנפלאים, שעוזרים יום-יום בחוות השיקום, כל המפעל המבורך הזה לא יכול היה להתקיים".
מתי הפכת לאמא תרזה של החמורים?
"הרגע המכונן ששינה את מהלך חיי היה מפגש עם חמורונת פצפונת שאני נוטה לה חיבה כבתי הבכורה - ובחירתי לה בשם טינקרבל. זה היה בערב חורפי. קיבלתי טלפון מאישה, ששיתפה אותי בקול שבור: 'באחת החצרות יש עירה אומללה שק' שורה לעמוד ללא מחסה זה חמישה ימים, חשופה לגשם, לרוחות ולקור'. מיהרתי לחלץ את טינקרבל ולהעניק לה בית. השמועה על המעשה תייגה אותי כמושיעת חמורים, והפניות לא הפסיקו לזרום. מאותו ערב הצלת בעלי חיים הפכה עבורי לשליחות, והנה", היא מחווה בידה אל המכלאות והאורות, "זה מה שיש לנו היום".
"נראה מאתגר".
"אין לך מושג! לא קל להיות אמא חר-הורית לאלף ומשהו חיות".
"אלף?"

היא המנהגת ומפרטת: "600 חמורים ועוד עשרות סוסים, עיזים, כבשים, ציפורים, חתולים וכלבים. יש לי פה אפילו שתי חזירות ננסיות. ולכל הצי המפואר הזה אני משתדלת למצוא בית, או לכל הפחות חוות שיקום. תשמע, זה פרויקט מטורף. העלויות בשמיים. בלי התורמים שלנו, מאות אנשים נדיבים, כל מה שהקמנו היה קורס. אבל המאמץ משתלם, כי בסופו של דבר אנחנו מצליחים להגשים את המטרה שלשמה הכל הוקם: להעניק לחיות הפגועות אפשרות להתחיל מחדש".
בדרך הביתה, עיפיה ויגע אחרי ימי המסע, אני הוגה בנופים שחלפתי על פניהם ובמיוחד באנשים שפגשתי. יפנים אוהבי ישראל, רקדנית בהווה ומד"סניקית בעבר, דימונאים אדיבים שנוהגים בקטר, מפקד סיירת שהיה לחקלאי והופך קוצים למנות שף, מוכר פלאפל בן למשפחת לוחמים, עולה מצרפת השוקדת בתיקון עולם ומצילת חמורים סדרתית. תגידו, אפשר לצרף ליהוק יותר יש ראלי מזה?
ולסיום, איחול חגיגי: יהי רצון שנשעט קדימה כקטר ושלא נרד חלילה מהפסים. ■

ועל כן אין כל מניעה עניינית להצטרף לטעימה. במסגרת ניסיונות השכנוע הוא מניח על השולחן קלף מנצח - מכר ותיק שלו נמנה בין ותיקי עפולה והוא ישמח לשדך בינינו, כדי שאוכל לשמוע את סיפורו האישי וכיצד הוא משתרג בסיפור של המדינה. במהרה אסף מוביל אותי לרוכן פלאפל ומסביר: "הרוכן הזה הוקם ב-1968. שלושה דורות שהרוכן עובר מאב לבן. במשפחה הזו המאכל הלאומי זורם בעורקים. יש להם בדם כדוריות לבנות, כדוריות אדומות - וכדור יוני פלאפל!"

אך כילה רבריו ובעל המקום, ירדו משכבר הימים דוד פרץ, מופיע. דוד, עגול פנים ככדור פלאפל, מקבל את פנינו בחיוך משופם. הוא מהנהג בכובד ראש כאשר אני מסביר לו מה מהות הביקור ומסמן אל עבר אחד השולחנות. "אספר לך בכיף", הוא אומר, "אבל לא על בטן ריקה!" כהרף עין השולחן מכוסה במספר דו-ספרתי של סלטים ואני שומע, אגב טעימות, את מסע חייו. סיפור מורכב של כאב, אומץ והצלחה. בקרב הקשה לכיבוש החרמון שכלה משפחתו את אחיו הבכור, אברהם. אך בזאת לא תמה מסכת הייסורים. אמו של דוד, רחל פרץ, הייתה אחת מ-55 הפצועים בפגיעה ההתאבדות שאירע בעפולה ב-1994 וגבה את חייהם של שמונה. האם נפצעה קשה ושמיעתה אבדה. דוד לא הניח לאסונות לרפות את ידיו; הוא העמיד יד לאחיו בכך שבחר לרוכן הפלאפל את השם "פלאפל גולני", ומשמח את לקוחותיו במאור פנים ובמנות משובחות.

ואחרי כל השנים בפלאפל, מה המסר לעם ישראל?
"פיתה מלאה בכדורי פלאפל זה לא טעים. גם פיתה מלאה רק בצ'יפס או רק בטחינה - לא מעניין! אם רוצים מנה טובה, צריך להיות בה הכל. מדינת ישראל היא כמו פיתה - תכנים רק אשכנזים, או רק כורדים, או רק גרוזינים, זה לא יצא טעים. רק דתיים? - לא! רק חילונים? - לא! רק ליכוד זה לא טוב ורק עבודה זה גם לא טוב. צריך לשים מהכל".
כולל השוליים?

"כמובן, למה לא - שיהיה קצת חריף!"
לאחר השיחה המאלפת אסף הזמין פעם נוספת לבקר במשק המשפחתי. הוא פנה ישירות אל בתי: "אם תבואו, תוכלו לרכוב על סוסים! בתי, שאך לאחרונה למדה להבחין בין סוס לחד-קרן, נשאה אליי מבטי תחינה שלא השאירו שום אופציה. נאלצתי לסטות מהמסילה ולהצטרף לנשנוש קוצני".
אסף אסף (כן, אני מודע לניסוח המוזר) את בתי ואותי בג'יפ השטח שלו, ויחד נסענו למשק החי ולחלקת העפוב. בדרך סיפר שחקלאות היא פרק ב'; את הקריירה הראשונה החל עם גיוסו למערך הלוחם בצה"ל, מטוראי ועד אלוף משנה. והארוחה? האמת? ללקק את האצבעות!

עם מושיעת החמורים < על הקו לחיפה

ובחזרה אל הרכבת. בדרכי מעפולה לחיפה אני מתיישב מול עלמה בעלת שיק אירופי המשיבה על עצמה רוח במניפה. אנו קושרים שיחה ומתברר שהיא יודעת לעשות הרבה יותר מסתם רוח. ליוה עלתה מצרפת לפני כ-30 שנה, ומאז היא מחלקת את זמנה בין שתי האבותיה הגדולות: קריאת ספרים והצלת בעלי חיים. היא עבדה בעבר עשור וחצי בג'וינט ואירגנה פרויקטים חברתיים ערכיים, כגון "חברים לעת זקנה". בפרויקט זה מתנדבים מסייעים לקיים שישים לטפל בחיות המחמד שלהם. מיום נוסף הוא "כלבי ליטוף" שבמסגרתו

